

Dr. Mauks Ernő, A vén kuvasz és egyéb állatmesék, Szerencs, 1937.
(A szerző kiadása Szikszón).

Napjainkban nem részesül elég figyelemben az állatmeseírás. Éppen azért örömmel kell üdvözölnünk Mauks Ernő könyvét, amelyet talán nem is annyira a gyermekek kezébe szánt (arra a célra is igen jó!), hanem inkább a tanítótság részére kívánt bőséges illusztráló anyagot nyújtani a beszéd- és értelemgyakorlatok és a természetrajz tanításához. Állatmeséi ugyanis minden vonatkozásukban magukon viselik a tanító mese ismertető jegyeit, kifejezetten tanítani, nevelni akarnak. Azért nem annyira arra valók, hogy azokat a gyermek egyfolytában végig olvassa, hanem, hogy a tanító egy-egy mesét ügyesen beleszójjon a tanításaiba.

Az egyes mesék befejező része mindig valamilyen alkalmas tanulság, amit azonban a szellemes író oly ügyesen mond el a mesében szereplő állatokkal, hogy erőszakoltnak egy esetben sem mondható. Valamennyi mese, amit e könyvben olvashatunk, eleven bizonyossággal szolgál a szerző kitűnő megfigyelőképességének. Meséi mélyén mozgató erőként a szereplő állatok „jellembeli sajátosságai“ dolgoznak. Egyik állat sem tesz olyat, ami „jellemével“ nem fér össze. Ez a tény adja Mauks meséinek meggyőző erejét. A mesékben szereplő állatok mindenütt tevékeny részt vesznek az eseményekben. A mese szövege olyan, hogy az események gyors egymásutánban peregnek le az olvasó szeme előtt, fordulatai kellemesek és indokoltak, a befejezések pedig megnyugtatók. Erre vezethető vissza Mauks meséinek kellemes hatása.

Valamennyi mese a szerző nagy, talán túlzó állatszeretetéről beszél. Azonban ma igen szükséges ezt határozott formában kidomborítani, aminek indokolását maga a szerző mondja el: „A teknősbéka tanulságai“ című mesében, melyben a teknősbéka nem akarja elhinni a siklónak, hogy az emberek sokszor milyen kegyetlenül, a veleszületett kínozósztönöknél fogva, minden indok nélkül kinozzák, pusztítják (talán tudatlanságból is!) az ártatlan állatokat. A szegény teknősbékának, saját kárán kellett tapasztalnia, hogy a siklónak igaza volt. „Az elkésett könyörület“ című mese, ami egyúttal igaz történet is, azt mutatja, hogy sokszor még az iskolában is kegyetlen példát mutatunk tanítványainknak az állatkínzásban.

Hogy miről mesél a vén kuvasz, meg a többi szereplő állat? Mindenik a saját sorsáról, egymásközi és az emberhez való csodálatos viszonyáról. A kérészek hiába próbálnak a mesében erejük lankadtával magasra röppenni a Tisza tükre fölé, visszahullnak. Amelyik meg véletlenül megérte a holnapot, az megérzi, hogy az „újnap“ jövevényei számára ő már idegen, egy letűnt világ maradványa. A madár-ijesztőre szálló tapasztalt varjú megtanítja a fiatal verebeket, hogy még sokat kell tanulniok. A macskának is meg kell tanulnia, hogy ő az oroszlánnak igen szegény rokona. Elvezet a szerző az állatok gyűléseire, a kutyák báljára, a sötét föld alatt bújkáló, a tengerben élő, a rengetegben vadra leső állatokhoz, a magas levegőgömbben repkedő madarak bizalmas beszélgetéseire és alkalmat ad megtanulni: az állatok Istennek élő, és az ember részéről legalább is megértő bánásmódot érdemlő teremtményei.

Z...y

Szakoktatási Évkönyv 1937.

A mezőgazdasági-, ipari- és kereskedelmi szakoktatás első évkönyvét Dr. Hóman Bálint miniszter megbízásából báró Kruchina Károly, dr. Damjanovich Lajos,

dr. vitéz Irsy László, Schöplín Pogány Károly dr. és Viczián István dr. élen álló külön szerkesztő bizottság több munkatárs bevonásával állította össze és az Ipari Tanfolyamok Orsz. Vezetősége adta ki.

Az igen értékes és gazdag tartalmú könyv két részre osztható. Első fejezeteiben a gazdasági oktatást érintő időszerű és elvi jelentőségű szakközlemények és általános tudnivalók, a további részekben pedig a mezőgazdasági-, ipari- és kereskedelmi iskolák leírása, tanerőknek felsorolása és különleges célkitűzéseiknek ismeretése van áttekintő és ügyes beosztásban felsorolva.

Az általános részben Dr. Damjanovich Lajos a gazdasági szakoktatás egységes igazgatásáról értekezik, Dengl János dr. pedig a gazdasági szaktanárképzés legújabb rendszerét, Dr. Halla Aurél a kereskedelmi szakoktatás időszerű kérdéseit, Dr. Józsa Béla a gazdasági szaktanítóképzést ismerteti. Lenkei Dezső dr. a tisztviselők és alkalmazottak illetményügyeiről, Schindler Aurél dr. pedig az alkalmassági vizsgákról közöl igen hasznos tudnivalókat. E közleményeket a négy érdekelt minisztérium személy- és ügybeosztása, a tankerületi kir. főigazgatóságok és az Országos Közoktatási Tanács szakosztályainak és tagjainak felsorolása követi.

A gazdasági szakiskolák a mű további részében három csoportra osztva kerülnek részletes megvilágításba. A mezőgazdaságiakat Dr. Locka Alajos, az ipariakat Dr. Schöplín Pogány Károly, a kereskedelmieket pedig Dr. Szakáll Zsigmond ismerteti.

Az évkönyv érdekes kiegészítője az összes tanerők jegyzéke és illetménybeosztása, valamint az ezernyi név betűrendes mutatója.

A különféle évkönyvek sorozatában a Szakoktatási Évkönyv tartalmas cikkeivel, ügyes összeállításával, tanulságos közleményeivel és táblázataival, valamint művészi fényképeivel tűnik ki és ragadja meg az olvasó figyelmét. A miniszter megbízatásának a szerkesztőbizottság és munkatársai elismerésre méltó módon tettek eleget és ezzel az érdeklődőknek és a gazdasági szakiskoláknak igen hasznos szolgálatot tettek. Az iskolák tanerői nélkülözhetetlen kalauzt kaptak az évkönyvvel és naponként vehetik igénybe pontos adatait. Remélhetőleg az évkönyv nemcsak az idén megjelent fehér holló lesz a szakoktatási irodalomban, de az elért szép siker annak sorozatos kiadását fogja eredményezni és ezzel jelentékenyen hozzájárul majd a gazdasági szakiskolák jobb megismeréséhez, — ami korunkban igen kívánatos, — azok nagyobb megbecsüléséhez, de fokozni fogja a működési eredmények kiszélesítését is.

A zsebalakú, 448 oldalas évkönyvet a Pallas Irodalmi Nyomdai Rt. készítette és az Ipari Tanfolyamok Vezetősége 2 pengő ellenében árusítja.

Gerhard Pfahler : „Warum Erziehung trotz Vererbung ?“, 154. old., Leipzig, 1936.

A mű különösen figyelemreméltó abból a szempontból, hogy bár a pedagógia és pszichológia szakavatott művelője — egyetemi professzor Giessenben — írta, mégsem elméleti célkitűzésű, hanem gyakorlati kérdéseket vet fel és praktikus tanácsokat ad minden neveléssel foglalkozó számára. Korunk erős érdeklődése a fajkutatás és az örökléstan iránt és a — különösen németnyelvű — hatalmas idevonatkozó irodalom sokakban hintette el azt a téveszmét, mintha az örökölt tulajdonságok kizárnák a nevelhetőséget és quasi minden lelki és jellembeli adottságunk egyedül az elődökéből következnek. Ezekkel a ferde nézetekkel száll szembe — a sorok között, de félre nem ismerhető célzattal — Pfahler, amikor a példák hosszú sorát vonultatja fel arra, hogy a nevelés döntőleg hatott típusosan örökölt jellemekre is. A szerző felfogása